

ਦੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ
ਡਾਕਟਰ ਬਾਰੇ ਨਾਟਕ ਡਾਕਟਰ ਪਲਟਾ ਚੇਤੇ ਆ
ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ ਉਡੀਕਿਦਿਆਂ
ਪਤਨੀ ਦੇ ਮਿਹਾਂ ਸੁਣਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਬੇਬੱਸੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਸੋਰੀਏ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰ ਦਿੰਦੀ
ਹੈ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਕਿਸੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼
ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ। ਉਹ ਫੇਨ
ਕੰਨ ਨੂੰ ਲਾ ਕੇ ਕਥਿਤ ਮਰੀਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ
ਰਿਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਉਣ
ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਰੁੰਝਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਾਂ।
ਇਹ ਅਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਾਢੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਕੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫੇਨ ਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਚਾਲੂ ਕਰਨ
ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਐਂਕਬੁਲ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਚੁੱਗੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ
ਦੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਜਾਗਰੂਕ
ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚੁੱਗੀ
ਕਦਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੇ
ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਸਮਾਂ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਾਜ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ
ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਾਮਾਨ,
ਰੱਖ ਰਖਾ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਉਪਕਰਣ ਵੀ ਬਹੁਤ
ਮਹਿੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਵੀ ਖਾਸੀ
ਮਿਹਨਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ (ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਜ਼ਹੀਨ ਤੇ
ਅਪਣੇ ਕੰਮ ਪੜ੍ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇ)।
ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਦਾਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਢੂਢੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਹੋਰੀਮਾਂ

ਤੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਦੰਦਾਂ
ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਈ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਟਕਲੇ ਤੇ ਟੋਟਕੇ ਬਣੇ
ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜਕੱਲੁ ਦੰਦਾਂ
ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਾਕਟਰਾਂ 'ਤੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਉਂਕਿ ਇਸ ਤਕਲੀਫ਼ ਨੂੰ
ਉਹ ਸੰਜਿਦਗੀ ਨਾਲ ਲੈਣ ਲੱਗੇ
ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਤੇ ਕੰਮ
ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੰਦਾਂ
ਦੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋਣ
ਲੱਗੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਬੀਜੁੜ
ਦਾ ਆਕਾਰ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰਿਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁੰਹ ਵਿਚਲੇ
ਦੰਦਾਂ ਵਰਗੇ ਦੰਦ ਬਣਾਏ ਜਾਣ
ਲੱਗੇ ਹਨ। ਦੰਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਦੇ
ਮਹਿੰਗੇ ਇਲਾਜ (ਚੂਟ ਕੈਨਲ)
ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਲੇ, ਖਾਸਕਰ ਵਿਕਸਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕਦਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਉੱਧਰ ਜਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਇਆ ਥੋਰਡ ਪੜ੍ਹਿਆ: Tooth Extraction- only 100 Dollars... ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਦੰਦ ਕੱਢਣ ਦੀ ਫੀਸ ਸੌ ਡਾਲਰ। ਸਾਇਦ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਥੋਰਡ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਇਲਾਜ ਦੁਨਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਸਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਸਤਾ ਰੱਤ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੰਦ ਪੁੱਟ ਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਦੁਵਾਈਆਂ ਤੇ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋਣੇ ਵਿੱਚਿਕਿਤਸਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਹਿਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਲਾਜਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਭੀਮਾ ਕਰਦਾ ਕੁੱਝ ਥਾਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਵੀ ਮਹਿਰੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਦੁਵਾਈਆਂ ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਕੱਪਨੀਆਂ ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਮਾਨੀ ਜੇਤੂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਬਣਾਰ ਮਹਿਰੀਆਂ ਪਿਆਲਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਮਾਰਗਾ ਮਿਲਦਾ ਹਾ।
ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਲਾਜ

ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਚਾਚੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲੋਂ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਚਾਚੀ ਦੇ ਦੰਦ ਪੀੜ ਸੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਬੁਖਾਰ ਵਾਲੀ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ‘ਮੇਰਾ ਮੰਨ ਪੀੜ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਦਵਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਦੇ, ਹੈਗੀ ਤਾਂ ਦਵਾਈ ਹੀ ਐ ਨਾ।’ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਦੇਸੀ ਡਾਕਟਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁਲ ਤੋਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਕਾਢੀ ਢੁਕਾਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਉਰਡ ਦੰਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਦੰਦ ਕੱਢ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਤੇ ਪੱਥਰ ਦੇ ਦੰਦ ਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਸਨ।

ਹਰਲੇ, ਖਾਸਕਰ ਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੋਂਢੀ ਕਮਾਈ ਹਿਲਾਂ ਅਮੀਰਕਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤ੍ਰਿਆ: Tooth
billars... ਯਾਨੀ ਡਾਲਰਾ ਸਾਇਦ ਡਿਗ ਦਿਹ ਚੱਸਣ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤੋਂ ਤੇ ਇਹ ਸਸਤਾ ਹੁਣ ਦੁਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਅੱਡਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇੱਕ ਡਾ. ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜੂਨੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਇਦ ਡਾ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਰਰ ਲੋਗੇ ਬੇਰਡ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫੇਂਦਾਂ ਦੀਆਂ ਦਕਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਬੀਜੁ (ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਟੁੱਟ ਜਾਂ ਸਾਇਦ ਕੁਝ ਵੱਡੀ) ਰੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਦੰਦ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏ ਹਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਉਥੋਂ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਕਦੇ ਘੱਟ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੰਦ ਦਰਦ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਮੁੜ ਪੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿਨ੍ਹਾਂ ਦੰਦ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਢਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਇਦ ਉਹ ਸੱਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਬੱਤੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਘਟ ਵੀ ਗਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਜਾਓ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮ੍ਹਾਵਰੇ 'ਦੰਦ ਗਏ ਸੁਆਦ ਗਿਆ' ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਗਈਆਂ ਜਹਾਨ ਗਿਆ' ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ।

ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਅੰਡਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨਾ ਇੱਕ ਡਾ। ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਇਦ ਡਾ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੱਗੇ ਬੇਰਡ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਬੀਜੁ (ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਢੁੱਟ ਜਾਂ ਸਾਇਦ ਕੁਝ ਵੱਡੀ) ਰੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਦੰਦ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏ ਇਹ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਉਥੇ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਕਦੇ ਪੱਤ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੰਦ ਦਰਦ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਮੁੜ ਪੀੜ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਦੰਦ ਤਕਲੀਫ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਵਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨਾ ਸਾਇਦ ਉਹ ਸੱਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਬੱਡੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੋ ਘਟ ਵੀ ਗਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਜਾਓ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਜਾਂਗੜੀ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ 'ਦੰਦ ਗਾ ਸੇ ਸੁਆਦ ਗਿਆ' ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਗਈਆਂ ਜਹਾਨ ਗਿਆ' ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼

The image shows a panoramic view of the Three Sisters rock formation in the Blue Mountains, Australia. The three distinct rock pinnacles are illuminated by the warm light of either sunrise or sunset, casting long shadows and highlighting their rugged textures. The surrounding landscape is filled with dense green forests and rolling hills under a clear blue sky. A decorative wavy border frames the top and left sides of the image.

ਮਾਸਟਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਈਆ

ਪਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮੈਦਾਨ, ਪਹਾੜ, ਖੱਡਾਂ, ਘਾਟੀਆਂ, ਭਰਨੇ, ਦਰਿਆ, ਨੀਵੀਆਂ, ਨਾਲੇ, ਜੰਗਲ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ-ਜੀਤੂਆਂ ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਘਰ ਹਨ। ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧੁੱਪ ਆਦਿ ਕੁਦਰਤੀ ਤੱਤ ਕੁਝ ਅਦਭੁਤ ਕਲਾਕਿਤਾਂ ਬਣਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ੈਅਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਲੋ-ਦਾਲੇ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੁਹਜ ਭਰਦਿਆਂ ਪਥਰੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਦੰਗ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਾੜ ਘੜ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮੰਤਰਮੁਗਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਪਿਲਾਦਾ ਹੈ ਬਹੁਤੀ ਸਿਸਟਰਜ਼ (ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ) ਬਲ ਮਾਉਂਟੇਨਜ਼ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਸਿੱਫ਼ਲੀ (ਆਸਟਰੋਲੀਆ) ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਪੈਨਰਿਵ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਪਰਬਤ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਹ ਥੇਰਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਅੰਸਤ 3000 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਹੈ। ਨੀਲੀ ਭਾਹ ਮਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਬਲ ਮਾਉਂਟੇਨਜ਼ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੁਗੋਲਿੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਹ ਪਰਬਤ ਲੜੀ ਵੀਹੀ ਕਰੋੜ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਰਬਤ ਲੜੀ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਉਚੇਰੀ ਜਗ ਕੱਢਾ ਨਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਸਥਾਨ ਸੈਲਨੀ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਜੀਥੇ ਈਕੋ ਪੁਆਇੰਟ

ਬਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਇਸ ਰਮਟੀਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਖਿਹਤਰ ਦੰਗ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੁਰ ਤੱਕ ਹੈਲੀ ਵਿਸਾਲ ਤੇ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਨਾਲ ਢਕੀ ਘਾਟੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਾਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖ ਪਥਰੀਲੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਥੜ੍ਹੀ ਥੜ੍ਹੀ ਵਿੱਥ 'ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੌਕ ਨਾਲ ਤੱਕਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਮੁਹੱਦਰੇ ਵੀ ਉੱਭਰਦੇ ਪਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਚੋਟੀਆਂ 'ਬੀ ਸਿਸਟਰਜ਼ (ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ)' ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿ ਦੰਦਕਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਿਲਿਹਾਸਕ ਕਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਹਨਾਂ, ਵਿਸ਼ਮਾਨ ਤੇ ਗੁਨਾਫੁੰਨ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੰਦਰ ਤਿੰਨ ਬੀਸਨ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਗੇਂਡਾ ਗੋਗਾ (ਕੱਢ੍ਹਾ) ਕਰੀਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਦਰਤਾ ਉੱਤੇ ਨੌਲੇ ਦੁਸਰੇ ਪਾਤ੍ਰ (ਨੀਪੇਨ) ਕਰੀਲੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੱਭਰ ਭਰ ਫਿਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੱਵੇਂ ਕਰੀਲਿਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਗੱਭਰਾਂ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਜੋਸ਼ 'ਚ ਹਰ ਹਾਲ ਅਪਣੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੀਕ ਇਹ ਗੱਭਰ

ਜੋਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਉਤਾਰ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਜ਼ਤ ਆਬਰੂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੁਆਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਦੇਵੇਂ ਕੱਬੀਲੇ ਆਹਮੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੱਡ ਗਏ। ਬਣ ਫੇਲਵੀਂ ਲਡਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਗੱਡੋਗੋ ਕਬੀਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਦੁਗਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰੀ ਦੀਆਂ ਮੁਰਤੀਆਂ (ਸਟੇਚੂ) ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਤੋਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਅਸਲ ਵਜ਼ਦ (ਮਨੁੱਖੀ ਵਜ਼ਦ) ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਉਸ ਜਾਦੁਗਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਪੱਥਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹਨ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਲਮਿਨਕ ਕਥਾ ਵੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਕਿ ਤੇਵਾਨਾਂ ਦਾ ਜਾਦੁਗਰ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿੰਨੀਆਂ ਮੇਹਨਾਂ, ਵਿੱਖਲਾਹ ਤੇ ਗੁਨਾਫੁੰਨ ਦੀ ਭੇਜਨ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਗ ਪੁਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਝੂੰਠੀ ਖੱਡ ਸੀ। ਲੰਘਾ ਬਤਾ ਤੰਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਟਾਨ ਦੀ ਦੌਵਾਰ ਕੋਲ ਫੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਸੌਂਟੀਪੀਡ (ਕੰਨਖਜ਼ਰੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੀਤੇ) ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੇ ਕੁਤੀਆਂ ਡਰ ਗਈਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਕੁਤੀ ਨੇ ਉਸ ਕੀਤੇ ਵੱਲ ਇੱਕ ਪੱਥਰ ਵਗਾਹ ਮਾਰਿਆ ਤੇ ਉਹ ਪੱਥਰ ਰਿਤਦਾ ਰਿਤਦਾ ਬਨਿਯਪ (ਦਿਹਸਤਾਵੀ ਵਿਅਕਤੀ) ਨੂੰ ਬੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁਪਣੇ

ਭਾਰੀ ਪੈ ਸਕਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ
ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ

ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਧੁੱਪ 'ਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਐਨਕਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਜ ਦੀਆਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕਿਰਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸਿਰਫ ਇਥੋਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਲੁੱਕ ਵੀ ਵਧੀਆ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੇਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਰਮੋਨ ਅਸਤੁਲਨ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਦੀ ਘਾਟ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿਵੇਂ—
ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਐਨਕਾਂ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਵਿਟਾਮਿਨ ਡੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਸੁਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵੇਖਲੈਬ ਅੱਖਾਂ ਚੌਂ ਲੱਘਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਬੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੈ।

A close-up profile photograph of a woman with long, dark, wavy hair. She is wearing large, dark, angular sunglasses and a black sleeveless top. Her gaze is directed towards the left of the frame, and she has a slight smile. The background is a plain, light color.

ਸਾਫ਼ ਸੁਖਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਰਜੀਤ ਹਰਮਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੁਗੀਲਾ ਫ਼ਨਕਾਰ ਹੈ ਗਾਇਕ ਹਰਜੀਤ
ਹਰਮਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਮੁਖਾਂ
ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਜੀਤ ਹਰਮਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ
ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਉਹ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ
ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਸਿਰ
ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ
ਦੀ ਵੱਡੀ ਭਾਸੀਅਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ
ਤੱਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਖੌਰੀ ਗੀਤ ਹੋ
ਸ਼ਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਤੋਲੀ ਪਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟ
ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੱਚਰਤਾ ਦੀ ਹਨਰੀ
'ਚ ਸੱਭਿਆਤਾ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੇ

ਸਪਣ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਰਿਸਤਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਚੌਂਕ ਕੀਤੀ, ਉਥੋਂ ਉਸ ਨੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਹਨ-ਸੁਆਦ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੁਖਿਆ ਹੈ। ਹਰਮਨ ਦੀ ਗ੍ਰੌਂਕਿਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰੌਂਕਿਟੀ, ਅੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਥਾਵੀ ਦੀ ਧਨੀ ਕਲਮ ਗੀਤਕਾਰ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਗਤ ਸਿੰਘ ਲਿੰਪਤਾਂ ਵਿੱਲੋਂ ਗਾਇਨ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸੁਹਜਮੀਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੌਂਕ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤਿਅੰਤ ਗਹਿਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਸਕਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੁਗੀਲਾ ਕੰਠ ਤੇ ਸੁੱਚੋਂ ਬੋਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੱਲੜੋਂ ਕੀਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਰਮਨ ਵਿੱਲੋਂ ਗਾਏ 'ਕੁਝੀ ਚਿੱਠਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਛੜੀ', 'ਭਾਨੁਰ', 'ਪਿੱਤਰ ਦਾ ਨਾਂ ਚੱਲਦਾ', '302 ਬਣ ਚੁੱਕੇ', 'ਇੰਡਿਆ' ਕਰਾਂਗਾ, 'ਗੱਲ ਦਿਲ ਦੀ ਦੱਸ ਸੱਜਣਾ', 'ਵੰਡੀ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ', 'ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰੇ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ', 'ਕੌਂ ਬੋਲਦਾ', 'ਚਰਖਾ', 'ਸੂਰਮਾ', 'ਚੰਡੇਲ' ਆਦਿ ਦਰਜਨਾਂ ਗੀਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਉੱਪਰ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੂ ਸੋਚ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵਿਅੰਗਮਾਈ ਚੰਠ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਸਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਗੀਤ ਵੀ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਗਾ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵੀਡਿਓ ਫਿਲਮਾਂਕਰਨ ਵਿੱਚ ਫੂਹਰੂਹੁੰਦੇ ਦਾ ਸਹਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਐਲਬਮਾਂ 'ਸਿੰਘ ਸਰਮੇ' ਅਤੇ 'ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਕੌਮ ਸਦਕਾ ਚੰਗਾ ਨਮਾਣਾ ਖੁਟਿਆ ਹੈ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਵਦਾ
ਸੰਪਰਕ: 94638-28000

‘हत’

ਲੇ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕ ਬੁੱਢੀ ਮਾਤਾ ਦਾ

ਘਰ ਮਾਰ 'ਚ ਚਣੁ ਲਗ ਇਆ ਤ ਵਿਚਾਰੀ ਸਾਰ
ਰਤ ਇਕ ਗੁੱਠ 'ਚ ਲੱਗ ਕੇ ਬੈਠੀ ਰਹੀ। ਥੋੜੇ ਚਿਰ
ਮਗਰੋਂ ਆਖ ਛੱਡਦੀ ਕਿ “ਨਾਂ ਮੈਂ ਸੱਪ ਤੋਂ ਡਰਦੀ,
ਨਾਂ ਸੀਂਹ ਤੋਂ ਡਰਦੀ! ਬੱਸ ਆਹ ਤੁੱਪਕੇ ਨੇ ਮਾਰੀ”
ਇੰਦੇ ਦੇਰ ਨੂੰ ਮੀਂਹਿੰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਕ ਸੇਰ
ਮਾਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਮਗਰ ਕੰਪ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਖਤ
ਗਿਆ ਤੇ ਮਾਤਾ ਨੇ ਫੇਰ ਉਹੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ
ਦਿੱਤੇ ਕਿ ‘ਨਾਂ ਸੱਪ ਤੋਂ ਡਰਦੀ, ਨਾਂ ਸੀਂਹ ਤੋਂ ਡਰਦੀ
! ਬੱਸ ਆ ਤੁੱਪਕੇ ਨੇ ਮਾਰੀ’
ਸੇਰ ਡਰ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਲ ਆਹ, ਇਹ ਬੁੱਢੀ ਨੂੰ
ਸੱਪ ਡਰਦੀ ਤੇ ਨਾਂ ਮੈਂਹਿੰ ਪਰ ਤੁੱਪਕੇ ਤੋਂ ਡਰਦੀ
ਆ, ਆਹ ਤੁੱਪਕਾ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਆ? ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ
ਕਿ ਇਹ ਸਾਲਾ ਤੁੱਪਥਾ ਸਾਥੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤਾਕਤਦਾਰ
ਹੋਵੇ॥੨॥ ਸਿੰਘੇ ਪਿੰਡੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡੀ ਵੀ ਅਭਿਆਸ

ਹਵਗਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਨੂੰ ਹਨਰ ਚਾ ਇੱਕ ਘੁਮਿਆਰ
ਆਵਦਾ ਖੋਤਾ ਲੱਭਦਾ ਲੱਭਦਾ ਬੁਢੀ ਮਾਤਾ ਦੇ
ਅਰ ਮਗਰ ਆ ਗਿਆ, ਹਨਰੇ ਚਾ ਉਸਨੂੰ ਪਤ
ਨਹੀਂ ਲੰਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੇਰ ਹੈ। ਉਹ ਸੌਰ ਨੂੰ
ਖੋਤਾ ਸਮਝ ਕੇ ਛਾਲ ਮਾਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬੈਠ ਗਿਆ
ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬੈਠਦੇ ਸਾਰ ਦੇ ਫੱਡੇ ਸੇਰ ਦੀ ਪਿੱਠ ਚ
ਜਤ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਸੇਰ ਵੀ ਵਾਹੇ ਦਾ ਹੈ ਦੱਤ ਪਿਆ ਤੇ
ਸੇਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਕਿ ਮਰ ਗਏ ਵਈ ਤੁੱਪਰਾ ਅ
ਗਿਆ। ਘਰ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਤੋਂ ਘੁਮਿਆਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ
ਕਿ ਇਹ ਤੱਤੀ ਸੇਰ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਡਰਦਾ ਮਾਰਾ ਭੱਜ ਕੇ
ਅੰਦਰ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਸੇਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅੰਦਰੋਂ
ਕੱਥ ਲੈਣ ਗਿਆ ਤੇ ਆਕੇ ਇਹ ਮੈਨੀ ਰੋਰ ਮਾਰਗ
ਤੇ ਸੇਰ ਵੀ ਉੱਥੋਂ ਭੱਜ ਤੁਰਿਆ। ਭੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸੇਰ ਵੀ ਸੱਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਕਰ ਆ ਕਿ ਤੁੱਪੁੱਕੇ ਤੋਂ
ਬੱਚ ਗਏ ਤੇ ਉਪਰ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਘੁਮਿਆਰ ਸੋਚਦਾ ਹੈ
ਸੀ ਕਿ ਸੁਕਰ ਆ ਸੇਰ ਤੋਂ ਬੱਚ ਗਏ। ਬਸ ਇਸੇ
ਅਗਿਆਨਤਾ 'ਚ ਸਾਡੇ ਅਸੀਂ ਬਾਬਿਆਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ
ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬਾਬਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ
ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਵਾਂਗ ਤੁੱਪਕੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਕੇ ਸਾਨੂੰ
ਡਰਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਘੁਮਿਆਰ ਤੋਂ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗ
ਫੱਡੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਸ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤੁਪਕੇ ਦਾ
ਖੱਬ ਮਨ ਚੌਂਕੁੱਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਆ ।

- ਮਨੁਸਾਂ ਦੀ ਸਭ

The image consists of two parts. On the left, there is a large, bold, red vertical text that reads "ਉਹ ਸੇਚਦਾ ਰੈ". On the right, there is a painting of a woman with dark hair, wearing a yellow and red sari, sitting on the ground under a large tree. The background shows a landscape with other trees and a clear sky.

“ਪਾਪਾ! ਮੈਂ ਕੱਲ ਨੰ ਸਕੁਲ ਨੀੜੀ ਜਾਣਾ।”
 “ਪਾਪਾ! ਮੈਂ ਵੀ ਨੀੜੀ ਜਾਣਾ।”

ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਠਵੀਂ ਤੇ ਨੌਵੀਂ ਕਲਾਸ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਝਿਜਕਦੇ-ਝਿਜਕਦੇ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਘੁੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੁੰਹਾਂ ‘ਕਿਉਂ’ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਸਕੁਲ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਠੀਕ ਹੀ ਤੋਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਕੁਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੜਦੇ ਹਨ: ‘ਛੌਸਾਂ ਲਿਆਓ। ਕਿਤਾਬਾਂ/ਕਪੈਅਰਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਵਰਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਆਓ।’ ਅਧਿਆਪਕ ਅਪਣੀ ਥਾਂ ਠੀਕ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਸਹੀ ਹਨ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ...।

ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਵੀ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਕਿਥੋਂ ਭਰਾ ਫੀਸਾਂ? ਕਾਹੁੰਦੇ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬਾਂ/ਕਾਪੈਅਰਾਂ ਸਿਆਹਾਂ? ਕਿਵੇਂ ਸਕਾਲ ਸੁੱਣੇ ਕੇ ਟਰਨੀਆਂ ਮੈਂ

ਵਾਂ? ਫੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿਸੇ ਸਾਰੇ ਅੱਖਾਂ ਨੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਹਾਂ।' ਫਰ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, 'ਬੇਬੇ ਬਾਪੁ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਹੀਂ ਆਈ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ। ਭੜਾ-ਭਹਤਾ ਘਰ ਲਣ ਤੇ ਲਈ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਵੀ ਠੀਕ ਕੀਹਿੰਦੀ ਹੈ— 'ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਦਾਲਾਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿਉਂ ਚਾਰਂ? ਖਾਓ ਲੁਣ-ਮਿਰਚ ਭੁੱਕ ਕੇ।' ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਕਿਚਿਚਿਆ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੱਲ-ਗੱਲ 'ਤੇ ਰੁੱਖੀ ਲਾਣ ਲੰਗ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ। ਰੇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਰਡੈਟ ਤੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਸੌ ਰੂਪਏ ਚੌਪਰ ਮੰਗੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੀਰਿੰਦਾ, 'ਮੈਂਨੀ ਕਿਹੜਾ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਗਿਆ।' ਸਛ ਕੇ ਰੇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਗਾਲ ਉੱਠੀ ਸੀ, ਰੂਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਈ।

ਫਰ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, 'ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਬੀ ਕੀ ਕੋਠੀ ਅੱਗੇ ਧਰਨ ਢੇਣਾ ਹੈ ਤਨਖਾਹ ਸਬੰਧੀ ਤੇ ਰੇਣਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਦਿਵਾਵਾਂ ਨੇ ਢੱਡ ਕਿਲਾ ਸੀ। ਅੱਖ, ਉਸ ਨੂੰ ਬੁੱਝ ਕੇ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।' ਤੇ ਫਰ ਉਹ ਦੁਚਿੰਡੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਤੇ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਜਾਵੇ ਵੀ ਤਾਂ ਕਾਹੁੰ ਨਾਲ? ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਪੰਥੀ ਮੀਲ ਦੁਰ ਸੰਗਰੂਰ। ਸਾਥੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਕਟਰ ਮੰਟਰਸਾਈਕ ਬਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੰਧਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੀ ਮਿਲਗਾ? ਤਨ ਕਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਸੇਬੂ ਫਰ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਲਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਬੋਲਣ ਦੇਣਾ ਉਹਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਕੇ ਕੇ। ਚੌਪਰ ਤਾਂ ਮਹਰਲੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਥੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੱਣੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਉਹ ਬੋਲੇਗਾ, ਬੋਲੇਗਾ। ਪਰ ਕੀ ਬੋਲੇਗਾ? ਉਹ ਬੋਲੇਗਾ। ਸਾਹਿਬੀ ਨੂੰ ਕਰੋਗਾ, ਜਕਰ ਸਕਰਾਰ ਸਾਨੂੰ ਤਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ, ਖਾਨਾ ਖਾਲੀ ਹੈ ਤੱਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਨੀ ਸ਼ਰਤਾਨੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਧੀਆਂ

ਅਜੇ ਸਿਰਫ ਮਹੀਨਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉੜੀਸਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੌਨ ਚਰਨ ਮਾਝੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ ਪੱਧਰੀ ਨਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਗਮ ਚੰ ਆਪਣੀ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਗੀਗਿਆਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੀਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤੱਤੀਗਾਰੀ ਪਾਰੀਨੀ ਨੇ ਅੱਗੇਤਾਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕਾ ਨੂੰ ਮੂਲੇ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਚੰ ਚਾਰਕ-ਜਨਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਜਮ ਜ਼ਿੱਲੇ ਦੇ ਗੋਪਾਲਪੁਰ ਥੀਂ ਤੋਂ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜ਼ਬਰ-ਜਨਹਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ 20 ਸਾਲਾ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੀਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮ-ਦਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਤੱਕ ਵੀ ਪੁੱਛੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਢਾਂਚਾਗਤ ਲਪਾਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਹਸ਼ਾਈ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਗਈ, ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਮੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਜੇ ਨਰਕ 'ਚ ਹੋਰ ਦੁੱਖ ਇੱਲਾਂ ਦੀ ਬਾਥਾਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਮ ਕਰਨਾ ਚੁਣੀਆ।

ਕਾਲਜ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੁਦੁਕਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ 'ਤੇ ਸਹੋਂ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਪਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ? ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵਿਨੋਦ ਪਟਨਾਇਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੜੀਸਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੱਤ ਤੋਂ ਵਿਆਹੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵੀ ਧੋਖਾਵੀ ਤੇ ਜੇਨਾਨਾਵੀਂ ਥੋਖਾਵੀਂ ਕਰਾਵਾਈ ਕਰਾਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ ਅਰੂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭੋਜਨ ਦੀਤਾ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਹੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭਣ 'ਤੇ ਇਹ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ, ਉਚਿ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਨੇ ਲਾਚਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਿਸੀਪਲ ਤੋਂ ਮਦਦ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੱਤਾ-ਪੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਪੋਸ਼ੇਰ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਅੰਹਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੀਤੀ

